

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM
I ZAPEWNIENIE IM BEZPIECZEŃSTWA
w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Września 1939r.
w Świątosławiu**

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Września 1939r. w Świątosławiu jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu szkoły traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły i oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne

Podstawy prawne:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.)
-art. 23 i 24
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).

Słowniczek pojęć- objaśnienie terminów używanych w dokumencie

§1

1. Personelem lub członkiem personelu jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej a także wolontariusz i stażysta.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka, należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu szkoły lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Przemoc fizyczna to celowe użycie siły fizycznej wobec dziecka, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu dziecka, zagrażać jego życiu, rozwojowi i godności. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie, parzenie, przypalanie, trucie.
7. Przemoc emocjonalna to powtarzający się wzorzec zachowania, którego celem jest wyrządzanie krzywdy psychicznej dziecku. Działania te mogą obejmować: uczuciową niedostępność, brak reakcji emocjonalnej, przypisywanie dziecku negatywnych cech, błędna ocena dziecka, poniżanie, nieposzanowanie potrzeb, zastraszanie, odrzucanie, stawianie dziecku oczekiwań wykraczających poza możliwości na danym etapie rozwoju, uniemożliwianie dziecku adaptacji społecznej.
8. Wykorzystywanie seksualne to włączenie dziecka w aktywność seksualną (do 15 r. ż), której celem jest zaspokojenie potrzeb innej osoby, podjęta przez dorosłego, nastolatka lub dziecko. Sprawca przemocy seksualnej ma przewagę wiekową, fizyczną lub intelektualną nad swoją ofiarą. Aktywność taka może dotyczyć: namawiania lub zmuszania dziecka do angażowania się w czynności seksualne; wykorzystywania dziecka do prostytucji lub innych prawnie zakazanych praktyk o charakterze seksualnym; wykorzystywania dziecka do produkcji materiałów lub przedstawień o charakterze pornograficznym.
9. Zaniedbywanie to nie zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej, odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne (ekonomiczne, zdrowotne), emocjonalne, edukacyjne (intelektualne).
10. Przepęstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego – wśród nich wyróżnić można przepęstwa wskazane w Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j.

Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

- art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej,
- art. 198 – seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności,
- art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia,
- art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego,
- art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego,
- art. 200b – propagowanie pedofilii,
- art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych.
- Zgodnie z art. 304 § 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

11. Osoba odpowiedzialna za internet to wyznaczony przez dyrektora szkoły członek personelu, sprawujący nadzór nad korzystaniem z internetu przez dzieci na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w internecie.

12. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczony przez dyrektora szkoły członek personelu sprawujący nadzór nad ich realizacją w szkole.

13. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§2

1. Personel szkoły posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich. Uwagę pracownika powinny zwrócić następujące zachowania :

- uczeń jest często brudny, nieumyty, nieprzyjemnie pachnie
- uczeń przychodzi do szkoły w brudnej, zniszczonej odzieży
- uczeń kradnie jedzenie, pieniądze lub inne rzeczy
- uczeń prosi innych o jedzenie, bo jest głodny
- uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, okularów itp.
- uczeń często nie ma potrzebnych przyborów szkolnych
- uczeń nie ma odzieży, butów dostosowanych do warunków atmosferycznych i pory roku
- uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia te są w różnej fazie gojenia

- podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrazów wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne; uczeń często je zmienia
- u ucznia pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne
- uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody
- uczeń boi się rodzica lub opiekuna, obawia się powrotu do domu
- uczeń wzdryga się, ma niekontrolowane reakcje kiedy podchodzi do niego osoba dorosła
- uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.
- uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się
- wyniki w nauce ucznia gwałtownie pogorszyły się w stosunku do jego możliwości
- uczeń ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet)
- uczeń używa środki psychoaktywne
- uczeń nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne
- uczeń jest rozbudzony seksualnie, niestosownie do sytuacji i wieku
- uczeń ucieka z domu
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia
- uczeń mówi o przemocy

2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka członkowie personelu szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania stosownej pomocy.

3. Personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka.

Zasady rekrutacji personelu (pracowników/współpracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów)

§ 3

Rekrutacja członków personelu szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią Załącznik [nr 1] do niniejszego dokumentu.

**Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem szkoły
(pracownikami, współpracownikami, wolontariuszami,
stażystami, praktykantami) a dziećmi**

§4

Personel zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko ustalone w szkole. Zasady stanowią Załącznik [nr 2].

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

§5

W przypadku powzięcia przez członka personelu szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu.

§6

1. Pedagog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, oraz plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - b) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku;
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej instytucji pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§7

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog, wychowawca dziecka, dyrektor szkoły, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej określani jako: zespół interwencyjny).
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające,

podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§8

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Pedagog informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia przez szkołę podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
3. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury, policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§9

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik [nr 3] do niniejszego dokumentu. Kartę załącza się do teczki dziecka.
2. Cały personel szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Procedura interwencji w przypadku przemocy rówieśniczej

§10

1. Każdy pracownik szkoły, który dowiaduje się o fakcie przemocy rówieśniczej, zgłasza sprawę do dyrektora placówki lub pedagoga szkolnego.
2. Gdy dziecko dopuszcza się krzywdzenia innego dziecka w pierwszej kolejności należy wobec niego zastosować następujące kroki :
 - pedagog szkolny we współpracy z wychowawcą prowadzi osobne rozmowy z dzieckiem -

- sprawcą, dzieckiem - świadkiem, dzieckiem- ofiarą przemocy,
- pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą prowadzi rozmowy z rodzicami i opiekunami prawnymi dziecka,
 - zespół nauczycieli uczących dziecko oraz pedagog szkolny ustalają zasady planu naprawczego, mającego na celu wyeliminowanie zachowań niepożądanych, przedstawienie sankcji i konsekwencji utrzymywania się zachowań niepożądanych,
 - pedagog szkolny we współpracy z wychowawcą monitoruje przestrzeganie ustaleń, poprzez stały kontakt z nauczycielami, rodzicami, obserwację zachowań dziecka w grupie rówieśniczej podczas zajęć lekcyjnych i przerw,
 - w przypadku braku poprawy mogą być zastosowane kary ujęte w Statucie Szkoły,
 - w przypadku, gdy wdrożenie powyższych kroków przyniesie oczekiwany efekt (można to ustalić poprzez stałe monitorowanie sprawy), procedura interwencji może się zakończyć,
 - w przypadku, gdy zastosowanie zaproponowanych kroków wewnątrz szkoły nie przyniesie oczekiwanego rezultatu, gdy rodzice nie współpracują, nie przestrzegają poczynionych ustaleń albo kiedy nabieramy podejrzeń, że zachowanie dziecka wynika z wpływu negatywnego środowiska rodzinnego dziecka (np. dziecko jest ofiarą krzywdzenia), należy wystąpić do sądu rodzinnego z wnioskiem o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. Innym rozwiązaniem jest zgłoszenie sprawy na policję lub do sądu rodzinnego i nieletnich. Rozwiązanie to ma zastosowanie, gdy dziecko w naszej ocenie przejawia objawy demoralizacji.
 - popełnienie przez dziecko czynu karalnego skutkuje obowiązkiem zgłoszenia sprawy na policję lub do sądu rodzinnego. Czynem karalnym nazywamy wszystkie czyny opisane w kodeksie karnym, które nie mogą być uznane za przestępstwo ze względu na wiek sprawcy, jak również pewna kategoria wykroczeń, wyraźnie wskazanych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w szkole

§11

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią Załącznik [nr 4].

§12

1. Personelowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu szkoły może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§13

1. Upublicznienie przez personel szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1 powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie youtube.com w celach promocyjnych).

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

§14

1. Szkoła, zapewniając dzieciom dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych stanowią Załącznik [nr 5].
2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do internetu możliwy jest:
 - pod nadzorem członka personelu szkoły na zajęciach komputerowych;
 - za pomocą sieci wifi placówki, po podaniu hasła.
3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem członka personelu szkoły, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Personel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas lekcji.
4. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za internet przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.
5. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.

§15

1. Osoba odpowiedzialna za internet zapewnia, aby sieć internetowa szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
2. Wymienione w ust. 1. oprogramowanie jest aktualizowane przez wyznaczonego członka personelu w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
3. Wyznaczony członek personelu przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony członek personelu stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
4. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony członek personelu przekazuje dyrektorowi szkoły, który aranżuje dla dziecka rozmowę z pedagogiem.
5. Pedagog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w internecie.
6. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale dotyczącym procedur interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

Monitoring

§16

1. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich w szkole.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji niniejszych Standardów, za reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz za proponowanie zmian.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród personelu szkoły i rodziców uczniów raz na 12 miesięcy ankiety monitorujące poziom realizacji Standardów. Wzór ankiet stanowi Załącznik [nr 6].
4. W ankiecie członkowie personelu szkoły i rodzice mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać przykłady ich naruszenia w szkole.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor szkoły wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza personelowi, rodzicom i uczniom ich nowe brzmienie .

Przepisy końcowe

§17

1. Dokument wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.